

ابعاد راهبردی، هویتی و پیامدهای ژئوپلیتیکی

مقدمه: شهادت سید مقاومت شهید سید حسن نصرالله دبیرکل حزب الله لبنان، نقطه عطفی در تحولات محور مقاومت و معادلات منطقه ای محسوب می شود. در این چارچوب، حضور گسترده ایرانیان در مراسم تشییع این شهید، چه به صورت فیزیکی و چه در فضای تبلیغاتی، سؤالاتی را در مورد چرایی این تشویق و تأکید بر مشارکت ایرانیان ایجاد کرده است. این یادداشت تلاش دارد با رویکردی علمی و آکادمیک به بررسی این پدیده پرداخته و ابعاد مختلف آن را از منظر هویتی، راهبردی و ژئوپلیتیکی تحلیل کند.

۱. ابعاد هویتی و ایدئولوژیک: نخستین و بنیادی ترین دلیل تشویق و حضور ایرانیان در این مراسم، پیوند عمیق ایدئولوژیک و هویتی میان ایران و محور مقاومت است. جمهوری اسلامی ایران از بدو شکل گیری، هویت خود را بر مبنای حمایت از مستضعفین و مقابله با نظام سلطه تعریف کرده است. در این

میان، حزب‌ها لبنان نه تنها یک گروه مقاومت بلکه یکی از مهم‌ترین جلوه‌های تحقق این هویت انقلابی در سطح منطقه محسوب می‌شود. شهادت دبیرکل حزب‌ها، نه به عنوان یک واقعه شخصی بلکه به عنوان نماد مقاومت و استمرار راه مبارزه علیه رژیم صهیونیستی درک می‌شود. از سوی دیگر، در گفتمان انقلاب اسلامی، مفهوم «امت واحد اسلامی» جایگاه ویژه‌ای دارد. این گفتمان بر آن است که مرزهای جغرافیایی نباید مانعی برای همبستگی میان مسلمانان باشد. بنابراین، حضور ایرانیان در این مراسم، پاسخی به این فهم ایدئولوژیک است که نشان می‌دهد مقاومت اسلامی فراتر از مرزهای ملی و قومی تعریف می‌شود.

۲. دلایل راهبردی و ژئوپلیتیکی: از منظر راهبردی، حضور ایران در تشییع پیکر شهید نصرانی پیامی قوی به بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای ارسال می‌کند. پس از حملات مستمر رژیم صهیونیستی به مواضع حزب‌ها و گروه‌های مقاومت در لبنان و سقوط سوریه، تلاش‌هایی برای تضعیف این محور از طریق ایجاد محدودیت‌های سیاسی، اقتصادی و امنیتی انجام شده است. در این میان، ممانعت‌ها و محدودیت‌های دولت لبنان در مسیر حضور ایرانیان در مراسم تشییع، بخشی از این پازل فشارهای خارجی محسوب می‌شود که با هدف کاهش مشروعیت و نفوذ ایران در لبنان طراحی شده است. اما در مقابل، ایران و محور مقاومت با تقویت حضور نمادین و تبلیغاتی خود، در تلاش برای ارسال پیام مقاومت و اتحاد هستند. حضور گسترده ایرانیان، حتی در صورت وجود موانع، نشانه‌ای از عزم ایران برای تداوم نقش‌آفرینی در معادلات لبنان و منطقه است. این پیام نه تنها متوجه دولت لبنان و جریان‌های سیاسی داخلی آن، بلکه متوجه بازیگران بین‌المللی نظیر آمریکا، رژیم صهیونیستی و برخی کشورهای عربی است که در پی محدودسازی نفوذ ایران در این کشور هستند.

۳. جنگ روایت‌ها و اهمیت تبلیغات در تشییع پیکر شهید نصرانی: در دنیای امروز، جنگ نظامی با جنگ روایت‌ها و ادراکات تکمیل می‌شود. تشییع شهیدی مانند سید مقاومت نه تنها یک مراسم مذهبی و سنتی، بلکه یک ابزار سیاسی و رسانه‌ای برای تقویت گفتمان مقاومت است. از این منظر، هرچه این مراسم باشکوه‌تر برگزار شود، تأثیرگذاری آن در سطح داخلی لبنان و منطقه‌ای بیشتر خواهد بود. تبلیغات گسترده برای تشویق ایرانیان به حضور، پاسخی به تلاش‌هایی است که قصد دارند مقاومت را در انزوا قرار دهند. این تبلیغات همچنین در راستای استراتژی «قدرت نرم» ایران قابل تحلیل است. ایران با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی، تلاش دارد جایگاه حزب‌ها و مقاومت را نه تنها در میان شیعیان لبنان بلکه در سطح منطقه تقویت کند. حضور گسترده ایرانیان در تشییع پیکر شهید نصرانی، این پیام را منتقل می‌کند که حمایت از مقاومت نه تنها کاهش نیافته، بلکه با گذر زمان تقویت شده است.

۴. تأثیرات داخلی بر لبنان و حزب‌الله: در سطح داخلی لبنان، این حضور گسترده پیام مهمی برای جریان‌های سیاسی رقیب حزب‌الله دارد. برخی جریان‌های داخلی تلاش دارند حزب‌الله را به‌عنوان یک نیروی خارجی یا وابسته به ایران معرفی کنند. با این‌حال، حمایت گسترده ایرانیان از این مراسم نشان می‌دهد که حزب‌الله نه‌تنها یک نیروی لبنانی بلکه بخشی از یک محور فراملی است که ریشه‌های عمیق در تحولات منطقه دارد. از سوی دیگر، این مراسم فرصتی برای حزب‌الله است تا همبستگی داخلی خود را تقویت کرده و نشان دهد که حتی در شرایط سخت و با وجود فشارهای امنیتی و اقتصادی، همچنان حمایت مردمی و منطقه‌ای را با خود دارد. این مسئله به افزایش قدرت چانه‌زنی حزب‌الله در سیاست داخلی لبنان نیز کمک خواهد کرد.

نتیجه‌گیری:

حضور ایران و ایرانیان در تشییع پیکر شهید سید حسن نصرالله را نمی‌توان صرفاً در یک چارچوب احساسی یا مذهبی تحلیل کرد. این حضور ریشه در محاسبات راهبردی، هویتی و ژئوپلیتیکی دارد و حامل پیام‌های مهمی برای بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی است. علی‌رغم ممانعت‌های دولت لبنان، تبلیغات گسترده برای تشویق ایرانیان به شرکت در این مراسم، نشان از اهمیت جنگ روایت‌ها و تلاش برای تقویت گفتمان مقاومت در سطح منطقه دارد. این حضور همچنین به تقویت انسجام داخلی حزب‌الله، افزایش مشروعیت ایران در معادلات لبنان و ارسال پیام قدرت و پایداری به دشمنان مقاومت منجر خواهد شد. در نهایت، آنچه در این مراسم رخ خواهد داد، صرفاً یک مناسبت مذهبی نبوده بلکه تجلی نوعی نبرد هویتی و راهبردی است که آینده محور مقاومت و نظم جدید منطقه‌ای را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

نویسنده: سید مهدی صالحی خوانساری